

Zemgaļu Valdnieki

Viestards, Šābis un Nameikis. Bagātā Zemgale -
materiālā kultūra.

Vēstures doktors, Latvijas Universitātes Latvijas
vēstures institūta vadošais pētnieks **Guntis Zemītis**

27.01.2022.

Interreg
Latvija-Lietuva

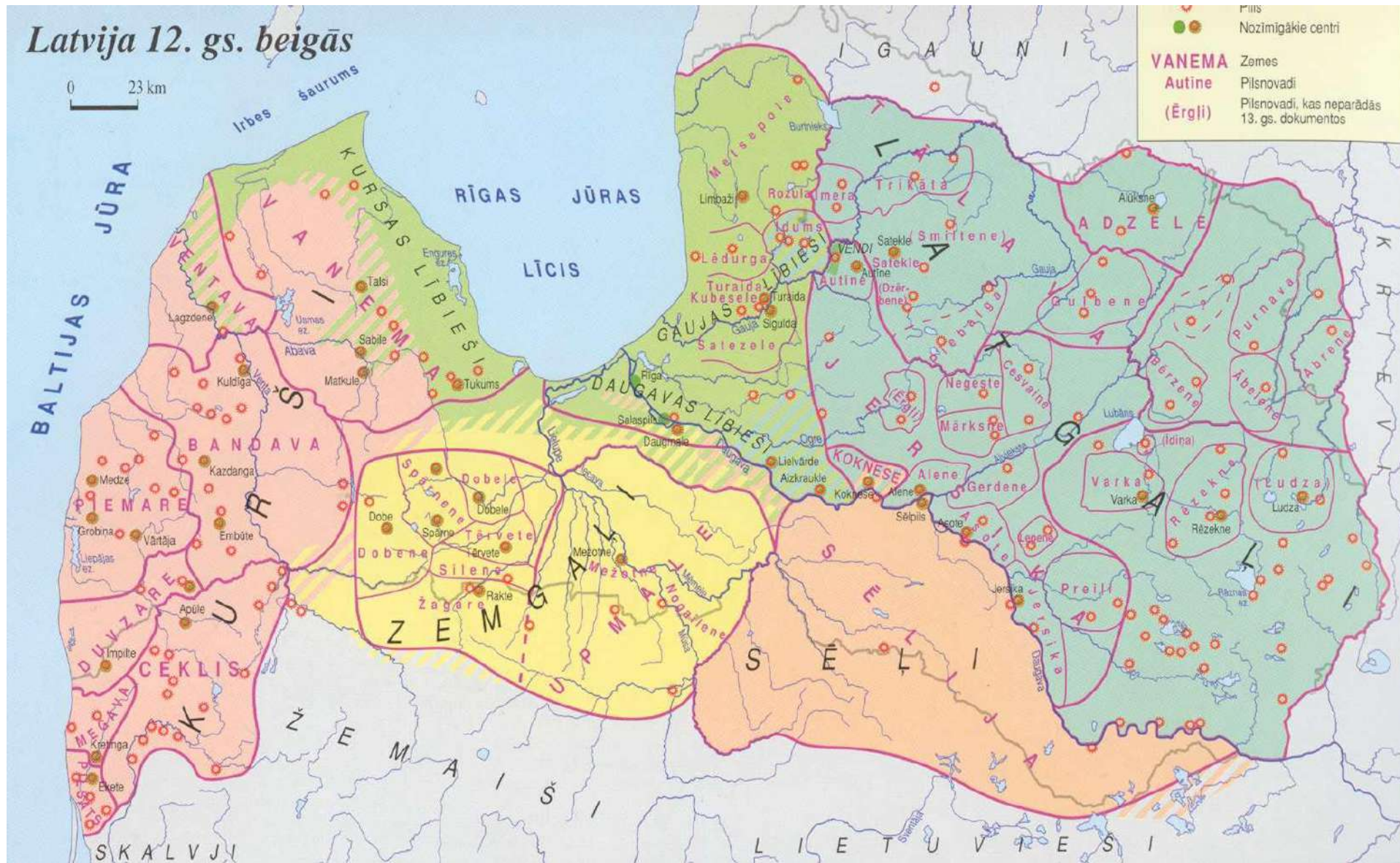
Eiropas Reģionālās attīstības fonds

EIROPAS SAVIENĪBA

*Projekts Nr. LLI-447 “Starptautiskā kultūras tūrisma
maršruta “Baltu ceļš”” atpazīstamības veicināšana”
 (“Izzini Baltus/Explore Balts”)*

LATVIJA 12. GS

5. - 7.gs.zemgaļu senlietas

10., 11.gs.zemgaļu senlietas

Karavīra piederumi – vienasmens zobens
(11.gs.), trīsviju aproce 10.gs.

Jaunsvirlaukas Ciemalde 11.gs. Sievietes rotas

Salgales Rijnieku depozīts

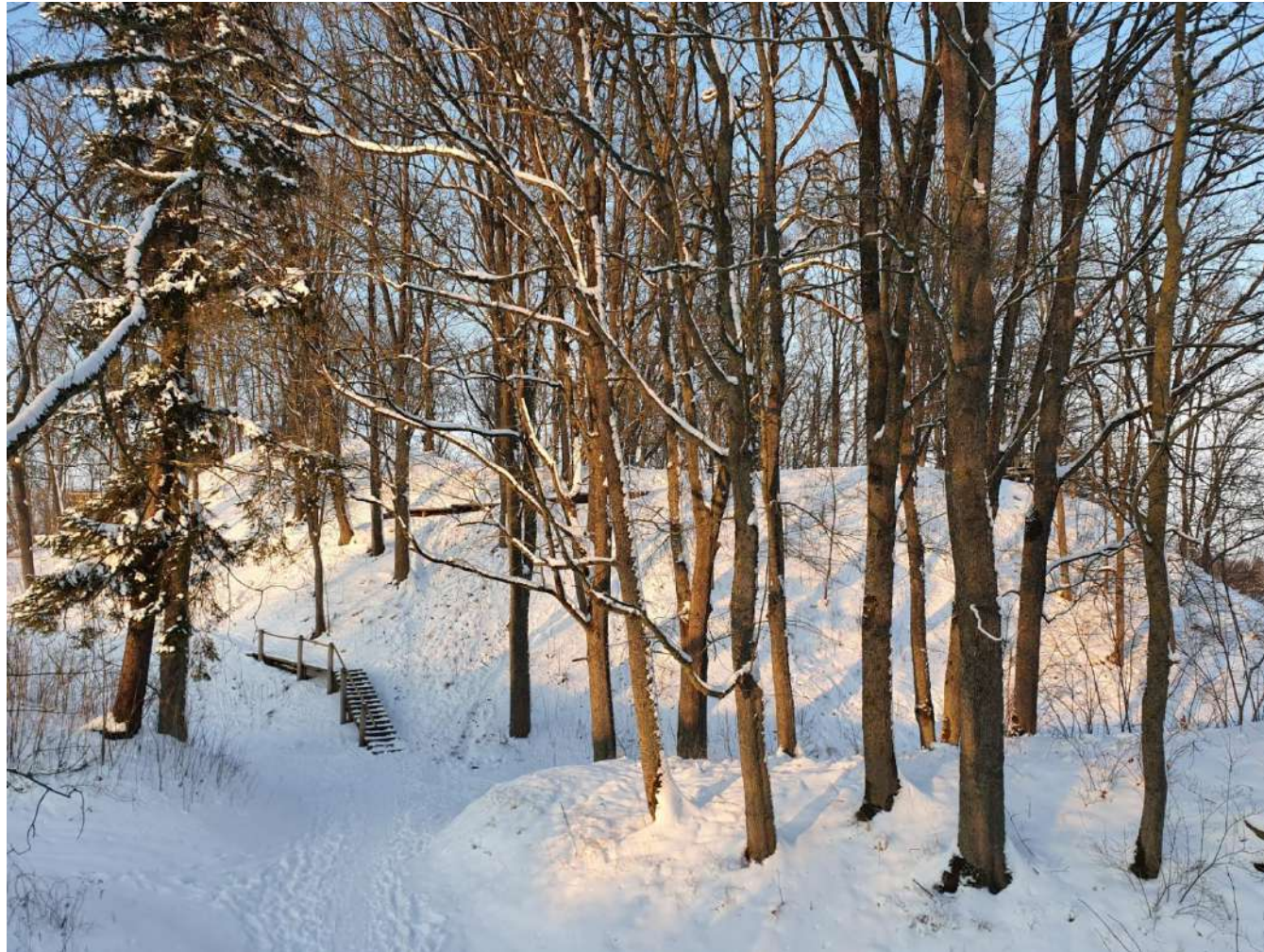

Gaideli – Viduči 47. kaps

Mežotnes pilskalns

Novadu administratīvie centri ar vāji centralizētu pārvaldi. Mežotne

“Viņiem tika dots miers, pavērts ceļš, un Madis un Gailis ar citiem nokāpa lejā. Viņus aicināja atdot pili ar visu, kas tajā bija, lai saglabātu dzīvību....

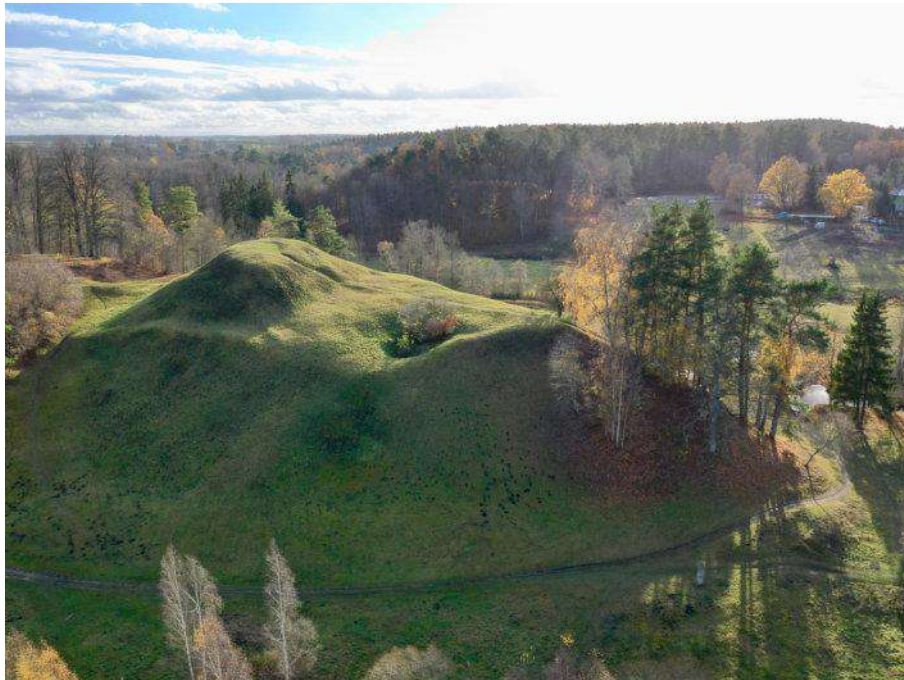
.....Un no mūsējiem atnāca daži muļķi, kādu ir bezgala daudz, sagrāba no pils nokāpušos vecākos un nokāva simt no tiem vai pat vairāk bez kungu ziņas, kuri bija devušies uz lauka cīnīties ar pagāniem”

1220.g.

Indriķa hronika. XXIII;8

Tērvetes pilskalns

Viestards

No 13. gs. sākuma avotiem noprotams, ka Tērvetes novada vecākais Viestards (*Viesthard, Vester*) pretendēja uz varu pār visiem zemgaļiem. Vienīgi Viestards Indriķa Livonijas hronikā (*Heinrici cronicon Lyvoniae*, 1225–1227) nosaukts par augstdzimušo un vecāko pēc dzimuma (*Viesthard, maior natu de Semigallia*), bet Atskaņu hronikā (*Livländische Reimchronik*) – par valdnieku jeb ķēniņu (*konic Vesters*). Viestards bijis zemgaļu vadonis vismaz 25 gadus – laikā no 1205. līdz 1228.–1230. gadam.

Incēnu pilskalns

Viestards

1205.g. kopā ar vāciešiem sakauj lietuviešus pie Ropažiem

1219.Gadā cīnās pie Mežotnes, kur krīt viņa māšasdēls, sakauj krustnešu papildspēkus Lielupē (hronikā *Mussa*)

1225.g. atļauj pāvesta legātam Vilhelmam no Modestas sludināt kristietību Zemgalē, bet pats atsakās kristīties.

1228.g. vada kuršu un zemgaļu uzbrukumu Daugavgrīvas klosterim

1229.g. uzbrūk Zobenbrāļu ordeņa pilij Aizkraukles komturejā

Viestarda pēdējā kauja

Viestards pretī stājās tiem.
Tam piecsimt vīru sanāca,
tos visus tad nu apkāva.
Viņš pats tik tikko glābties spēja:
lai aizstāvētos, vajadzēja
tam liesmojošu pagali
no uguns grābt kā ieroci.

Kad Markvards viņu redzēja,
tas spēji viņam uzbruka
apņēmībā drosmīgā.
Tas bija dzimis Burbahā
un bija krietns bruņinieks,
kam savu godu sargāt prieks;
vēl tagad teic to vīru cēlu.
Tā dvēselei es labu vēlu!
Par daudz uz priekšu izrāvies
bij zirgs tam: Viestards gainoties
tam dažu zobu izsita
Atskaņu hronika, ap 1230.g.

Šābis

13.gs.vidū zemgaļu vadonis ir Šābis (*Schabe*).

Nav zināms no kāda novada viņš nāk. Nav arī zināms, vai viņš ir valdnieks, Atskaņu hronikā saukts par varoni (*vromer helt*).

1259.g. izraida vācu fogtus (soģus)

- (05239.) Drīz pēc tam nu notika,
- (05240.) ka zemgalieši atkrita,
- (05241.) tie ņēmās ļaunu nodomu,
- (05242.) ko izveda caur rīcību:
- (05243.) tie apsmādēja ticību,
- (05244.) kaut daļēji ar godprātu.
- (05245.) Tie fogtiem mantu atstāja,
- (05246.) tā palika tiem neskarta.
- (05247.) Kāds varons Šābis zemgaļiem
- (05248.) bij sacījis, ka nevaj'g tiem
- (05249.) no fogtu mantas ņemt nekā,
- (05250.) bet jāļauj pilnā drošībā
- (05251.) no zemes projām aizjāt tiem.

Nameisis

13. gs. 2. puses Zemgales valdnieks Nameisis (*Nameise*) jeb Nameiks (*Nameyxe*) atkal ir no Tērvetes. Nameisis 1312. gadā Franciska no Moliano (*Franciscus de Moliano*) izmeklēšanas protokolā dēvēts par Zemgales karali (*rex Semigalie*) un ķēniņu (*kunic*). Viņš saukts arī par karavadoni (*houbet, houbetman*).

Nameisis

- 1272. gada 6. jūnijā Nameisis bija zemgaļu dižciltīgais un viens no tiem „zemes vecajiem”, kas Zemgales vārdā noslēdza mieru ar Livonijas ordeni un Rīgas arhibīskapu.
- 1279. gadā Nameisis pēc ordeņa sakāves Aizkraukles kaujā noslēdza līgumu ar lietuvju valdnieku Traidenu un maijā zemgaļi ieņēma Tērvetes pili.
- 1279. gada vasarā ordenis atriebjoties veica sirojumus Tērvetes un Dobeles pilsnovados. Rudenī Nameisis ar negaidītu uzbrukumu mēģināja ieņemt Rīgu. Atkāpjoties sakāva krustnešus uz Lielupes ledus un sagūstīja ordeņa maršalu.
- 1281. gadā krustneši no jauna uzbruka Dobelei, taču ar lietuviešu palīdzību tika sakauti. Augustā apvienotais krustnešu karaspēks (14 000 vīru) ar kara mašīnām uzbruka Tērvetei. Nameisis nespēja pretoties pārspēkam un ar Rīgas prāvesta starpniecību tika noslēgts jauns miera līgums ar vāciešiem. Līgums noteica, ka zemgaļi paturēja savas pilis, bet maksāja kunga tiesu un pieņēma vācu soģus. Ordenis nebija pilnībā apmierināts ar šādiem līguma nosacījumiem un ar viltu, ielūdzot uz dzīrēm, nogalināja zemgaļu vecākos.
- 1281. gadā Zemgales karalis Nameisis devās uz Lietuvu, lai kopā ar Traidenu cīnītos pret Vācu ordeni Prūsijā pie Kristburgas. Domājams, ka viņš gājis bojā cīņās Prūsijā.

Bubļu pilskalns Lietuvā

Paldies par uzmanību!